

اثر مخارج ورزشی دولت و خانوار بر تولید ناخالص داخلی در ایران

مازیار کلاشی^۱، سیدعماد حسینی^۲، محمدهادی رجایی^۳

۱. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه شهیدبهبشتی*

۲. استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه شهیدبهبشتی

۳. استادیار علوم اقتصادی دانشگاه شمال

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۶/۰۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۱/۲۶

چکیده

مطالعه پژوهش‌های مختلف نشان‌دهنده آن است که ورزش و فعالیت بدنی از طرق مختلف می‌تواند بر اقتصاد جوامع تأثیرگذار باشد و سهم به‌سزایی را در شکوفایی و رشد و توسعه اقتصاد کشورها بازی کند. یکی از اثرات مثبت ورزش، تأثیر آن بر تولید ناخالص داخلی است؛ از این رو، هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثر مخارج ورزشی دولت و خانوار بر تولید ناخالص داخلی ایران طی سال‌های (۱۳۶۳-۱۳۹۱) می‌باشد. به منظور تأمین هدف پژوهش، از روش اقتصادسنجی و مدل حداقل مربعات معمولی و نرم‌افزار ایوبوز استفاده شده است. داده‌های مورد نیاز این پژوهش نیز از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، وزارت ورزش و جوانان، داده‌های بانک مرکزی استخراج گردیده است. نتایج نشان می‌دهد که مخارج ورزشی دولت و خانوار، اثری مثبت و معنادار بر تولید ناخالص داخلی دارد که با توجه به لگاریتمی بودن الگو، این نتیجه بدین معنا است که یک درصد افزایش در هزینه‌های ورزشی دولت و خانوار (با فرض ثابت بودن سایر متغیرهای کنترلی)، برابر با ۰/۲۹ درصد افزایش در تولید ناخالص داخلی کشور است.

واژگان کلیدی: اقتصاد ورزش، هزینه‌های ورزشی، تولید ناخالص داخلی، اثرات اقتصادی ورزش

مقدمه

شاید نتوان به سادگی اثرات گسترده ورزش را که به صورت فزاینده‌ای بر ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه تأثیرگذار است برشمرد. ایجاد اشتغال (جوهن چان^۱، ۲۰۱۰: ۴)، بهبود سلامت (کاهش هزینه‌های درمان) (لکسونن؛ پیها، مارتیکاینن و راهکونن^۲ و همکاران، ۲۰۰۹: ۸۴۰)، افزایش غرور ملی (کاوت‌سوس^۳، ۲۰۱۲: ۱۷۳)، افزایش به‌زیستی (کیفیت زندگی) (کش؛ دانکن؛ برسفورد، مکتیرنان و پاتریک^۴، ۲۰۱۳: ۲۳۸۱)، کاهش میزان جرم و جنایات و بزه‌کاری (کارسو^۵، ۲۰۱۱: ۴۵۵)، کاهش مصرف مواد مخدر و سیگار (نادمین^۶، ۲۰۱۰: ۶۵۲)، افزایش امید به زندگی (لی؛ شیروما، لوبلو، پاسکا، بلایر و کاتزمارزیک^۷، ۲۰۱۲: ۲۱۹)، رشد اقتصاد منطقه‌ای (برقچی، عمر و عمان^۸، ۲۰۰۹: ۲۹۰) و بهبود چهره کشورهای در عرصه بین‌المللی و جهانی (کول^۹، ۲۰۰۹: ۲۸) از جمله تأثیراتی است که ورزش در جامعه بر جای خواهد گذاشت. در این راستا، پاولیا^{۱۰} نقش اقتصادی ورزش را در دو گروه تأثیرات اقتصادی مستقیم و غیرمستقیم تقسیم نموده است. در بررسی اثرات اقتصادی مستقیم، به ورزش به‌عنوان تفریح و یا فعالیت جسمانی نگریسته می‌شود. بدین ترتیب، اثراتی همچون تولید کالاها و خدمات ورزشی، صادرات و واردات، هزینه‌های خانوار، ایجاد اماکن و تسهیلات، تبلیغات، پوشش رسانه‌ای، اشتغال و جذب گردشگر و حامیان مالی را در پی خواهد داشت. اثرات اقتصادی غیرمستقیم ورزش نیز سبب ارتقای سلامتی و کاهش هزینه‌های درمان و به تبع آن، توسعه برنامه‌های ملی و نیروی کار می‌گردد و در کاهش هزینه‌های درمانی خانوار و دولت دخالت اساسی دارد. همچنین، این امر موجب کاهش غیبت کارکنان و افزایش عملکرد و بهره‌وری آن‌ها می‌شود (زمانی، ۱۳۹۰، ۲۹). کلاشی و همکاران (۱۳۹۳) نیز با استناد به شواهد تجربی و پژوهش‌های صورت‌گرفته در زمینه اقتصاد ورزش، اثرات ورزش بر اقتصاد را به صورت جزئی‌تر و به تفکیک اثرات مستقیم و غیرمستقیم، خرد و کلان و رشد و توسعه‌ای تقسیم‌بندی نمودند که به‌طور مفصل در شکل شماره یک نشان داده شده است.

-
1. Chan
 2. Laaksonen, Piha, Martikainen & Rahkonen
 3. Kavetsos
 4. Cash, Duncan, Beresford, McTiernan & Patrick
 5. Caruso
 6. Nademin
 7. Lee, Shiroma, Lobelo, Puska, Blair, & Katzmarzyk
 8. Barghchi, Omar & Aman
 9. Cull
 10. Pavia

با توجه به اثرات گسترده ورزش و فعالیت بدنی، سرمایه‌گذاری در این زمینه می‌تواند منافع و فواید مثبت بی‌شمار اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و غیره را برای جوامع به دنبال داشته باشد. بنا بر نظر ساندرسون^۱ (۲۰۰۶)، در عصر حاضر دیگر نمی‌توان از اهمیت اقتصادی اثرات مستقیم و غیرمستقیم ورزش و تفریحات سالم در جوامع چشم‌پوشی کرد (ملک اخلاق؛ حسینی، صادقی و اشکانی، ۲۰۱۳، ۳۰۲)؛ بنابراین، بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم سرمایه‌گذاری در ورزش و تأثیر آن بر رشد و توسعه اقتصادی، مسأله‌ای مهم برای اقتصاد کشورها می‌باشد. کانادا، انگلیس و آمریکا از جمله کشورهای هستند که پژوهش‌های گسترده‌ای را در این زمینه انجام داده‌اند. براساس نظر هان^۲ و همکاران (۲۰۰۲)، قرن ۲۱ بدون صنعت ورزش غیرقابل تصور است. این صنعت با تولید و عرضه محصولات مصرفی و غیرمصرفی مرتبط با فعالیت‌های ورزشی، در پیشبرد اهداف ورزش و تفریحات سالم نقش به‌سزایی دارد و رواج ورزش و تفریحات سالم (در عصر حاضر) در کشورهای توسعه‌یافته سبب رونق هرچه بیشتر این صنعت شده است. علاوه‌براین، صنعت ورزش با تمام جنبه‌های اقتصادی آن از جمله رسانه‌های گروهی، پوشاک، غذا و غیره توانسته است سهم عمده‌ای از تولید ناخالص داخلی^۳ کشورها را به‌دست آورد؛ به‌طوری که سهم صنعت ورزش از تولید ناخالص داخلی در برخی از کشورهای پیشرفته، بیش از دو درصد گزارش شده و جایگاه این صنعت را در بین دیگر صنایع ارتقا بخشیده است (رستم‌زاده، ۱۳۹۳، ۱۷۹). در ایران نیز سهم صنعت ورزش، ۱/۱ درصد از تولید ناخالص داخلی را به‌خود اختصاص داده است (کیان‌مرز؛ محرم‌زاده، کیان‌مرز و رشیدی، ۱۳۸۶، ۳).

1. Sanderson
2. Haan
3. Gross Domestic Product

شکل ۱- اثرات اقتصادی ورزش

نتایج مطالعات مختلف نشان‌دهنده آن است که مخارج و هزینه‌هایی که در زمینه ورزش و فعالیت‌های بدنی صرف می‌گردد، قابلیت تأثیرگذاری بی‌شماری را دارد؛ از جمله افزایش در مصرف داخلی که منجر به تقاضای کل بالاتری می‌شود، افزایش درآمد، افزایش مخارج، ایجاد اشتغال و به تبع آن بیکاری کمتر، گسترش پایه مالیاتی بیشتر، بیماری‌های کمتر و در نتیجه، کاهش هزینه‌های درمانی به واسطه افزایش مشارکت در ورزش، مشکلات اجتماعی کمتر (همچون مصرف و سوءمصرف داروها و دیگر اشکال انحرافات جوانان)، آثار مثبت روانی و افزایش رفاه اجتماعی (ایزدی صادق‌آبادی، ۱۳۹۰، ۳-۲). همچنین، مخارج ورزشی می‌تواند بر رشد اقتصادی و تولید ناخالص داخلی کشورها نیز اثرگذار باشد (بینگ^۱، ۲۰۱۱، ۸۸۰). مخارج و هزینه‌های مصرف‌شده در امر ورزش نیز می‌تواند هم از سوی دولت به‌عنوان متولی اصلی در زمینه گسترش و رونق ورزش و فعالیت بدنی در جامعه و هم از طرف ملت و خانوارها به‌عنوان جامعه هدف و مصرف‌کنندگان نهایی تولیدات و خدمات ورزشی صورت پذیرد؛ از این رو، هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی و تعیین میزان اثرگذاری مخارج ورزشی دولت و خانوار بر تولید ناخالص داخلی ایران طی سال‌های (۱۳۹۱-۱۳۶۳) می‌باشد.

مطالعه و بررسی پژوهش‌های مختلف نشان‌دهنده آن است که هزینه‌های ورزشی دولت و خانوارها می‌تواند به‌طور مستقیم و غیرمستقیم بر رشد اقتصادی و تولید ناخالص داخلی تأثیرگذار باشد. برت و ریمر^۲ (۲۰۰۵) در پژوهشی با عنوان "اهمیت اقتصادی ورزش آماتور در شهر کالگری"، میزان هزینه‌های ورزشی خانوار و هزینه‌های ورزشی دولت را در این شهر مشخص نمودند و اثرات مستقیم، غیرمستقیم و استنتاجی هزینه‌های ورزش آماتور کالگری را بر اقتصاد شهری مورد بررسی قرار دادند. مرکز مطالعات صنعت ورزش^۳ انگلستان (۲۰۰۷) نیز به بررسی اثرات اقتصادی ورزش طی سال‌های (۱۹۹۵) تا (۲۰۰۵) پرداخت که در این پژوهش، ارزش افزوده ناخالص بخش ورزش، میزان هزینه‌های ورزشی خانوار، میزان اشتغال در ورزش (اعم از داوطلب و غیرداوطلب)، هزینه‌ها و درآمدها در ورزش و درصد تغییر این عوامل طی این سال‌ها مشخص شده است. علاوه بر این، اندازه‌گیری اثر کلی اقتصادی ورزش و فعالیت‌های تفریحی در فلوریدا به‌وسیله بازده اقتصادی نشان داد که در سال (۲۰۰۴)، بیش از ۳۲ میلیارد دلار در اقتصاد منطقه اثرگذار بوده است و نزدیک به ۲۰ میلیارد دلار در تولید ناخالص منطقه مشارکت داشته است و حدود ۲/۱ میلیارد دلار برای دولت محلی منفعت کسب کرده است (گروه اقتصادی واشنگتون^۴، ۲۰۰۵، ۲-۱). همچنین، کمیسیون اروپا برآورد کرده است که ورزش، یک

-
1. Bing
 2. Berrett & Reimer
 3. Sport Industry Research Centre
 4. The Washington Economics Group

درصد از تولید ناخالص داخلی اتحادیه اروپا را دربرمی‌گیرد (آرنوت^۱، ۲۰۰۶، ۱۹). هیأت کنفرانس کانادا^۲ نیز گزارش داد که در سال (۲۰۰۴)، خانواده‌ها تقریباً ۱۵/۸ میلیارد دلار برای ورزش هزینه کرده‌اند و درمقایسه با ۸/۹ میلیارد دلار در سال (۱۹۹۴)، درصد هزینه‌های ورزشی از تولید ناخالص داخلی از ۰/۹ درصد در سال (۱۹۹۴) به ۱/۲ درصد در سال (۲۰۰۴) رسید. انجمن کالاهای ورزشی ملی^۳ نیز گزارش داد که آمریکایی‌ها تقریباً ۰/۵ درصد از درآمد شخصی خود را برای پوشاک، کفش و تجهیزات ورزشی هزینه می‌کنند و مقدار کلی برآورد هزینه ملی برای لباس، کفش و تجهیزات ورزشی، (۴۷/۴) میلیارد دلار در سال (۲۰۰۳) و (۴۸/۹) میلیارد دلار در سال (۲۰۰۴) بوده است (بلوم؛ گرت و داگلاس^۴، ۲۰۰۵، ۳۹-۳۶). همچنین، فروش کالاهای ورزشی در فلوریدا، (۲/۶) میلیارد دلار بازده اقتصادی داشته است و تولید ناخالص این ایالت در پی فروش کالاهای ورزشی، ۱/۸ میلیارد دلار افزایش یافته است؛ این درحالی است که سود دولت محلی از فروش این کالاها، (۲۶۱) میلیون دلار بوده است (گروه اقتصادی واشنگتن، ۲۰۰۵، ۳). در ایران نیز نتایج پژوهش عسگریان (۱۳۸۳) نشان داد که هزینه‌های ورزشی دولت در سال (۱۳۷۷) و (۱۳۸۰) به ترتیب ۴۵۶ و ۹۲۴ میلیارد ریال بوده و ۰/۱۲ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را به خود اختصاص داده است. علاوه بر این، کیان مرز و همکاران (۱۳۸۶) در پژوهشی با عنوان "بررسی وضعیت اقتصادی صنعت ورزش ایران در سال‌های (۱۳۸۰) تا (۱۳۸۴)" نشان دادند که سهم صنعت ورزش کشور ۱/۱ درصد بوده است و به شکل معناداری کمتر از شاخص جهانی می‌باشد. عسگریان و جعفری (۱۳۸۸) نیز در پژوهشی با عنوان "مقایسه هزینه‌های ورزشی خانوار ایرانی در سال‌های (۱۳۸۰) تا (۱۳۸۵) گزارش دادند که میزان هزینه‌های ورزشی خانوار در سال (۱۳۸۰) معادل ۷۴۱ میلیارد ریال بوده است که ۰/۱ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل می‌دهد و در سال (۱۳۸۵) با ۳۲۵۵ میلیارد ریال، ۰/۱۶ درصد از کل تولید ناخالص داخلی کشور می‌باشد. نتایج پژوهش زمانی (۱۳۹۰) نیز نشان داد که هزینه‌های ورزشی دولت در سال (۱۳۷۷) معادل ۴۹۶ میلیارد ریال و در سال (۱۳۸۰) معادل ۸۳۶ میلیارد ریال برآورد شده است که ۰/۱۳ و ۰/۱۱ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور را تشکیل می‌دهد. همچنین، ایزدی صادق‌آبادی (۱۳۹۰) که در قالب سیستم معادلات هم‌زمان مبنی بر داده‌های تابلویی (پانل) به بررسی نقش مخارج ورزشی در رشد اقتصادی استان‌های کشور پرداخت نشان داد که مخارج صرف‌شده دولت در امر ورزش، نقشی در رشد اقتصادی استان‌ها نداشته است. زمانی و همکاران (۱۳۹۱) نیز در پژوهش

-
1. Arnaut
 2. The Conference Board of Canada
 3. National Sporting Goods Association
 4. Bloom, Grant & Douglas

خود که با داده‌های مرکز آمار و مدل اقتصادسنجی مدل‌های خود رگرسیون برداری^۱ آن را به انجام رساندند به این نتیجه دست یافتند که مخارج ورزشی دولت در کوتاه‌مدت، بر تولید ناخالص داخلی اثرگذار می‌باشد، اما مخارج ورزشی خانوار بر تولید ناخالص داخلی تأثیری ندارد. همچنین، یافته‌های پژوهش رستم‌زاده و همکاران (۱۳۹۳) که در آن از الگوی خودتوضیح با وقفه‌های گسترده^۲ استفاده شده است نیز حاکی از این بود که سرمایه‌گذاری دولت در ورزش، اثر معناداری بر رشد اقتصادی نداشته است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع مطالعات توصیفی - تحلیلی می‌باشد و به دلیل ماهیت موضوع، جمع‌آوری اطلاعات آن با استفاده از روش کتابخانه‌ای صورت گرفته است. بدین‌منظور، از اطلاعات موجود در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، وزارت ورزش و جوانان و داده‌های بانک مرکزی استفاده گردید. اطلاعات موردنیاز شامل: هزینه‌های ورزشی دولت، هزینه‌های ورزشی خانوار و تولید ناخالص داخلی و اجزای آن در سال‌های (۱۳۶۳) تا (۱۳۹۱) بود. پس از جمع‌آوری اطلاعات لازم، آزمون‌ها براساس آمارهای موجود صورت گرفت. ذکر این نکته ضرورت دارد که برای بررسی اثر مخارج ورزشی دولت و خانوار بر تولید ناخالص داخلی در ایران از مدل حداقل مربعات معمولی (OLS) استفاده شد و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها و برآورد مدل، نرم‌افزار ایویوز^۳ نسخه هشت مورد استفاده قرار گرفت.

هزینه‌های ورزشی خانوار

هزینه‌های ورزشی خانوار در محدوده پرسش‌نامه مرکز آمار، بخشی از هزینه‌های تفریح، سرگرمی و خدمات فرهنگی و نیز بخشی از هزینه‌ها در بخش تهیه و فروش کالاهای بادوام منزل را در بخش مواد غیرخوراکی تشکیل می‌دهد که این هزینه‌ها شامل: پوشاک، کفش، فراگیری ورزش‌های مختلف، تهیه بلیط، ورودی و حق عضویت، کرایه لوازم، انواع توپ، میزهای بلیارد و پینگ‌پنگ و سایر تجهیزات ورزشی می‌باشد. همچنین، جهت دسترسی به اطلاعات هزینه ورزشی خانوار از نتایج طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوار شهری و روستایی از سال (۱۳۶۳) تا (۱۳۹۱) استفاده گشت و بدین‌صورت، میانگین هزینه ورزشی برای یک خانوار شهری و روستایی محاسبه گردید. سپس، با استفاده از اطلاعات موجود در مورد تعداد خانوارهای شهری و روستایی در سال‌های مذکور، از طریق حاصل ضرب هزینه ورزشی یک خانوار شهری و روستایی در تعداد خانوارهای موجود و جمع‌نمودن آن‌ها با یکدیگر، مصرف

1. Vector Autoregressive Model
2. Autoregressive Distributed Lag Model
3. Eviews

کل ورزشی خانوار به دست آمد. شایان ذکر است که آمار تعداد خانوارهای شهری و روستایی کشور در تمامی سال‌های مورد نظر موجود نبود و پژوهشگر با استفاده از آمارهای موجود در سال‌های قبل و بعد از آن، به صورت تقریبی این آمارها را استخراج نمود.

هزینه‌های ورزشی دولت

بودجه کشور بر حسب امور به چهار بخش امور عمومی، دفاعی، اجتماعی و اقتصادی تقسیم می‌شود که این امور خود به فصول و برنامه‌های مختلف دیگری تقسیم می‌شوند و تربیت بدنی و امور جوانان در فصل پنجم امور اجتماعی جای می‌گیرد. برای مشخص نمودن هزینه‌های دولت در این بخش، ابتدا اطلاعات موجود در قانون بودجه کل کشور بررسی گردید، اما به دلیل یکسان نبودن بودجه مصوب و عملکرد دولت در این بخش و نیز موجود نبودن ارقام مربوط به عملکرد در برخی از سال‌ها در قانون بودجه، از اطلاعات موجود در گزارش‌های اقتصادی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی نیز استفاده گردید.

تولید ناخالص داخلی و اجزای آن

ذکر این نکته ضرورت دارد که آمارهای مربوط به تولید ناخالص داخلی و اجزای آن شامل: هزینه مصرف نهایی خصوصی، هزینه مصرف نهایی دولت، خالص صادرات و تشکیل سرمایه ثابت از سال (۱۳۶۳) تا (۱۳۹۱)، از داده‌های سری زمانی بانک مرکزی ایران استخراج گردید.

تصریح الگو

همچنین، جهت برآورد مدل و تخمین آن نیز از مدل زیر استفاده گشت.

$$\ln(\text{GDP}) = \alpha_0 + \alpha_1 \ln(\text{CoS}) + \alpha_2 \ln(\text{I}) + \alpha_3 \ln(\text{GS}(-2)) + \alpha_4 \ln(\text{PSS}) + \alpha_5 (\text{AR}1) + \alpha_6 (\text{AR}2)$$

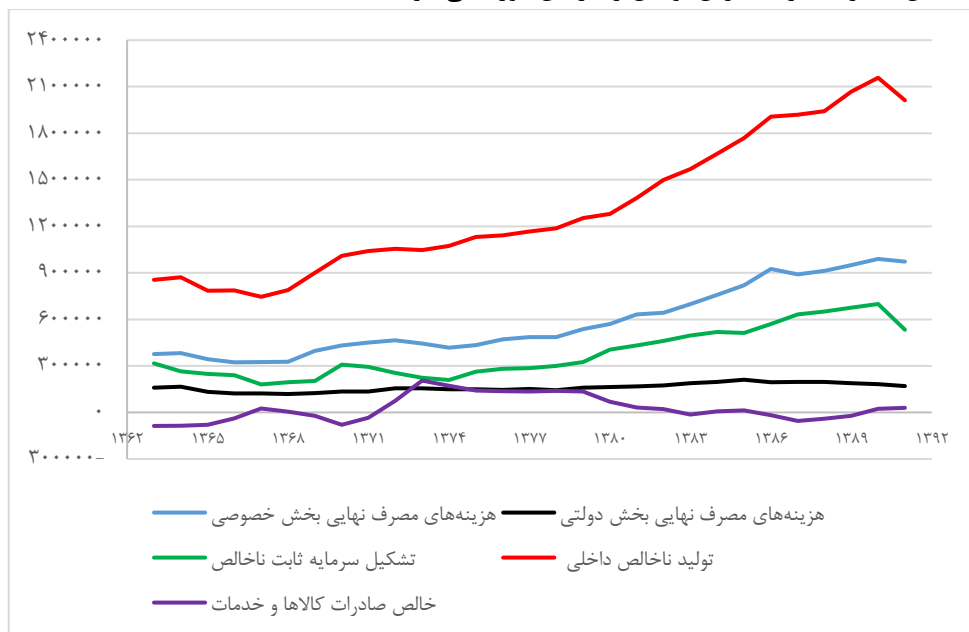
که در آن $\ln(\text{GDP})$ لگاریتم تولید ناخالص داخلی، $\ln(\text{CoS})$ لگاریتم هزینه‌های ورزشی^۱ (دولت و خانوار)، $\ln(\text{I})$ لگاریتم سرمایه‌گذاری^۲، $\ln(\text{GS})$ لگاریتم مخارج دولت^۳، $\ln(\text{PSS})$ لگاریتم مخارج بخش خصوصی^۴ و $\text{AR}(1)$ و $\text{AR}(2)$ خودرگرسیون جهت رفع خودهم‌بستگی می‌باشد.

نتایج

در شکل شماره دو روند رشد تولید ناخالص داخلی و اجزای آن شامل: هزینه مصرف نهایی خصوصی، هزینه مصرف نهایی دولت و تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و خالص صادرات از سال (۱۳۶۳) تا (۱۳۹۱)

-
1. Cost of Sports
 2. Investment
 3. Government Spending
 4. Private Sector Spending

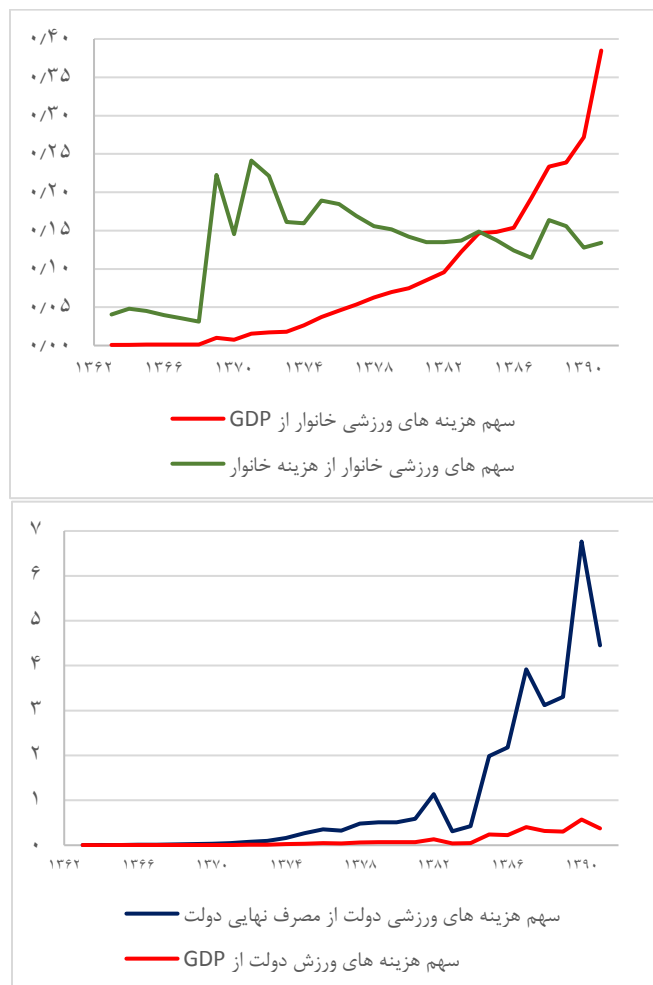
ارائه شده است که براساس آن مشخص می‌شود هزینه‌های نهایی بخش دولتی تقریباً روند ملایمی را داشته است. همچنین، بیشترین مقدار افزایش مربوط به هزینه مصرف نهایی بخش خصوصی می‌باشد و خالص صادرات نیز بیشترین نوسان را در این دوره طی کرده است.

شکل ۲- تولید ناخالص داخلی و اجرای آن طی سال‌های (۱۳۶۳) تا (۱۳۹۱)

مقایسه هزینه‌های ورزشی دولت و خانوار

علاوه بر این، هزینه‌های ورزشی خانوار در سال (۱۳۶۳)، ۰/۰۰۰۸ درصد از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص داده است و این مقدار در سال (۱۳۹۱) به ۰/۳۸۵ درصد رسیده است، اما مخارج ورزشی خانوار طی سال‌های (۱۳۶۳) تا (۱۳۹۲) افت‌وخیزهای زیادی را در میزان سهم خود از هزینه خانوار داشته است؛ به گونه‌ای که بیشترین افزایش آن در سال (۱۳۶۹) و بالاترین آن در سال (۱۳۷۱) می‌باشد.

شکل ۳- سهم هزینه‌های ورزشی دولت و خانوار از تولید ناخالص داخلی و هزینه مصرف نهایی دولت و هزینه خانوار

نتایج حاصل از برآورد مدل نشان می‌دهد که بین هزینه‌های بخش خصوصی و تولید ناخالص داخلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد و این متغیر در رتبه اول تأثیرگذاری نسبت به سایر متغیرهای کنترلی قرار دارد. در رتبه دوم این تأثیرگذاری نیز هزینه بخش دولتی جای گرفته است که با دو سال وقفه وارد مدل شده است. علاوه بر این، متغیر سرمایه‌گذاری (تشکیل سرمایه ثابت خالص) در رتبه سوم تأثیرگذاری قرار گرفته است. شایان ذکر است که بین مخارج ورزشی (دولت و خانوار) با تولید

ناخالص داخلی، رابطه‌ای مثبت و معنادار، اما به میزان بسیار پایین نسبت به سایر متغیرهای کنترلی وجود دارد.

همچنین، از آن جایی که مدل به صورت لگاریتمی به کار رفته است، مفهوم اقتصادی کشش نیز در این مدل وجود دارد که در این مدل ضریب مربوط به متغیر هزینه‌های ورزشی معادل (۰/۰۲۸۷۶۵) می‌باشد؛ بدین معنا که به ازای هر یک درصد افزایش در هزینه‌های ورزشی دولت و خانوار (در صورت ثابت بودن سایر متغیرهای کنترلی)، به میزان (۰/۰۲۸۷۶۵) درصد بر تولید ناخالص داخلی افزوده خواهد شد.

جدول ۱- نتایج به دست آمده از تخمین مدل (تولید ناخالص داخلی)

متغیرها	ضرایب	آماره تی	سطح معناداری
مقدار ثابت	۳/۱۹۷۴۸۸	۳/۰۸۹۶۷۳	۰/۰۰۶۳
لگاریتم سرمایه‌گذاری (-۱)	۰/۲۸۳۶۰۰	۳/۴۸۰۲۹۱	۰/۰۰۲۷
لگاریتم مخارج دولت	۰/۳۷۰۸۵۸	۵/۷۵۰۳۳۲	۰/۰۰۰۰
لگاریتم مخارج بخش خصوصی	۰/۱۸۶۳۴۲	۵/۸۸۸۲۸	۰/۰۰۰۰
لگاریتم هزینه‌های ورزشی	۰/۰۲۸۷۶۵	۲/۳۴۷۵۰	۰/۰۳۰۵
خودرگرسیون ۱	۰/۸۹۳۷۹۰	۴/۴۶۵۴۶۸	۰/۰۰۰۳
خودرگرسیون ۲	-۰/۳۲۸۲۳۴	۱/۹۷۱۴۳۰	۰/۰۶۴۲
ضریب تعیین		۰/۹۹۷۲۶۴	
ضریب تعیین تعدیل شده		۰/۹۹۶۳۵۲	
آماره اف		۱۰۹۳/۶۳۴	
سطح معناداری		۰/۰۰۰۰۰۰	
آماره دوربن واتسون		۱/۹۵۴۶۱۲	

برآورد جبری معادله

$$\ln(\text{GDP}) = \alpha_0 + \alpha_1 \ln(\text{CoS}) + \alpha_2 \ln(\text{I}) + \alpha_3 \ln(\text{GS}) + \alpha_4 \ln(\text{PSS}) + \text{AR}(1) + \text{AR}(2)$$

$$\ln(\text{GDP}) = 3/197488 + 0/28765 * \ln(\text{CoS}) + 0/186342 * \ln(\text{I}) + 0/283600 * \ln(\text{GS} (-2)) + 0/370858 * \ln(\text{Co}) + 0/893790 - 0/328234$$

با توجه به نتایج فوق، آماره تی برای تمامی متغیرها بیشتر از دو می‌باشد که دلیلی بر معنادار بودن تک تک متغیرهای مربوطه است. همچنین، مقدار ضریب تعیین نیز معادل ۰/۹۹۷۲۶۴ درصد است که نشان می‌دهد ۰/۹۹۷۲۶۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته (تولید ناخالص داخلی) به وسیله متغیرهای توضیحی شرح داده می‌شود. ضریب تعیین یا ضریب تشخیص تعدیل شده نیز همواره می‌باید کوچک‌تر

از ضریب تعیین باشد. در پژوهش حاضر نیز این میزان کمتر از ضریب تعیین و مثبت می‌باشد و دال بر آن است که تصریح مدل درست می‌باشد. با توجه به نتایج، تخمین مدل آماره دوربین واتسون معادل (۱/۹۵۴۶۱۲) و نزدیک به دو می‌باشد؛ بنابراین، بین پسماندهای متوالی، خودهم‌بستگی وجود ندارد و سطح معناداری آماره اف نیز کمتر از پنج درصد می‌باشد (۰/۰۰۰۰۰۰) که بیانگر معنادار بودن کل رگرسیون است. ذکر این نکته ضرورت دارد که در رگرسیون، فرضیاتی بنیادی (فروض کلاسیک) وجود دارد که از طریق باقی‌مانده‌ها (خطاها) قابل آزمون می‌باشد. نتایج این آزمون‌ها در زیر ملاحظه می‌گردد.

جدول ۲- آزمون‌های تشخیصی

آزمون	کاربرد	آماره تی/اف	سطح معناداری	فرضیه H ₀
تی استیودنت	پسماندهای مدل تخمینی	-۱/۳۲۵	۰/۱۹۶۷	عدم رد
جارگو-برا	توزیع نرمال جمله اختلال	۰/۶۸۹	۰/۷۴۶	عدم رد
براش- پاگان - گادفری	همسانی واریانس	۰/۶۲۳۲	۰/۶۵۱۳	عدم رد
براش- گادفری	خودهم‌بستگی	۰/۱۱۶۷	۰/۸۹۷۶	عدم رد

فرض صفر در آزمون پسماندهای مدل تخمینی این است که میانگین صفر باشد؛ لذا، اگر سطح معناداری بیشتر از پنج درصد باشد و یا مقدار آماره تی بین دو و منفی دو قرار داشته باشد، در ناحیه عدم رد H₀ قرار داریم که در آن، امید (میانگین) پسماندها صفر بوده و این فرض برقرار می‌باشد. با توجه به نتایج جدول فوق، مقدار سطح معناداری بیشتر از پنج درصد می‌باشد؛ بنابراین، امید (میانگین) پسماندها صفر است.

همچنین، فرض صفر در آزمون توزیع نرمال جمله اختلال این است که توزیع نرمال باشد؛ لذا، سطح معناداری می‌بایست بیشتر از پنج درصد باشد و مقدار آماره آزمون جارگو-برا نیز در دامنه بین دو و منفی دو قرار داشته باشد. در غیر این صورت، این فرض برقرار نمی‌باشد. با توجه به نتایج جدول فوق، سطح معناداری بیشتر از پنج درصد است و مقدار آماره آزمون جارگو-برا نیز بین دو و منفی دو می‌باشد؛ بنابراین، توزیع جمله اختلال نرمال است.

علاوه بر این، فرض صفر در آزمون همسانی واریانس این است که همسانی واریانس وجود دارد؛ لذا، سطح معناداری مربوط به مقدار آماره اف می‌باید بیشتر از پنج درصد باشد تا در ناحیه عدم رد H₀ قرار بگیریم؛ بدین معنا که همسانی واریانس برقرار است. در این آزمون نیز با توجه به نتایج جدول فوق، سطح معناداری مربوط به مقدار آماره اف بیشتر از پنج درصد می‌باشد؛ بنابراین، همسانی واریانس در مدل پژوهش برقرار است.

همچنین، فرض صفر در آزمون خودهم‌بستگی این است که خودهم‌بستگی بین جملات پسماند وجود ندارد؛ لذا، مقدار سطح معناداری مربوط به آماره این آزمون (آماره اف) باید بزرگ‌تر از پنج درصد باشد تا بتوانیم بگوییم که خودهم‌بستگی وجود ندارد؛ لذا، با توجه به این که مقدار سطح معناداری مربوط به آماره این آزمون بزرگ‌تر از پنج صدم می‌باشد؛ بنابراین، خودهم‌بستگی وجود ندارد. همچنین، برای شناسایی هم‌خطی بین متغیرهای توضیحی، ضریب هم‌بستگی ساده بین متغیرهای توضیحی $r_{xi,xj}$ محاسبه می‌شود و میزان این ضرایب هم‌بستگی باید از ضریب تعیین تعدیل‌شده (R^2) که برای مدل اصلی به دست آمده است کوچک‌تر باشد. اگر $\sqrt{R^2} < r_{xi,xj}$ باشد در آن صورت گفته می‌شود که هم‌خطی شدید است. در این پژوهش تمامی ضرایب هم‌بستگی ساده بین متغیرهای توضیحی، کمتر از ضریب تعیین تعدیل‌شده می‌باشد؛ بنابراین، هم‌خطی بین متغیرهای توضیحی وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست مالی، مخارج دولت است. مخارج دولت، میزان و تأثیر آن بر متغیرهای اقتصادی یکی از مباحث مهم اقتصادی است که معمولاً سهم قابل‌ملاحظه‌ای از درآمد ملی را به خود اختصاص می‌دهد. اگر این مخارج به‌طور مناسب هزینه شود می‌تواند موجبات تحرکات اقتصادی و به‌دنبال آن، زمینه‌های ایجاد اشتغال و رشد و توسعه اقتصادی را فراهم آورد. در ایران با توجه به نقش وسیع دولت در اقتصاد و سیاست‌گذاری‌های آن، این نهاد از طریق هزینه‌های جاری و عمرانی در بخش‌های مختلف می‌تواند زمینه تحرک اقتصادی را در مناطق مختلف کشور فراهم سازد. شایان‌ذکر است که در کشور ما، منابع دولتی شامل بودجه دولت و هزینه‌های دستگاه‌های دولتی در امر ورزش، مهم‌ترین منابع تأمین مالی برای فعالیت در این حوزه به‌شمار می‌روند (۴۹ درصد) (زمانی، ۱۳۹۰، ۱۵۰). از سوی دیگر، مخارج بخش خصوصی و خانوارها نیز سهمی چشمگیر (و حتی بیش از مخارج بخش دولتی) از درآمد ملی را به خود اختصاص می‌دهد (شکل شماره سه)؛ بنابراین، هزینه درست مخارج، به‌ویژه در زمینه ورزش و فعالیت بدنی در بخش خصوصی و خانوار می‌تواند کمک شایانی به اقتصاد کشور بکند و فواید و مزایای بیشماری را برای خانوارها و به‌دنبال آن برای جامعه و کشور داشته باشد. علاوه‌براین، در میان شاخص‌های اقتصاد کلان، تولید ناخالص داخلی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد که در مطالعات و پژوهش‌های مختلف اقتصادی نیز جهت برآورد رشد اقتصادی از آن استفاده شده است؛ زیرا، به‌عنوان مهم‌ترین شاخص عملکرد اقتصادی در تجزیه و تحلیل‌ها و ارزیابی‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. بارو^۱ (۱۹۹۷)، ملو^۲ (۲۰۰۲)، ایزدی

1. Barro
2. Mello

صادق‌آبادی (۱۳۹۰) و رستم‌زاده (۱۳۹۲) در پژوهش‌های خود از این شاخص جهت برآورد رشد اقتصادی استفاده نموده‌اند؛ از این‌رو، هدف از پژوهش حاضر، بررسی اثر مخارج ورزشی دولت و خانوار بر تولید ناخالص داخلی ایران طی سال‌های (۱۳۹۱-۱۳۶۳) می‌باشد.

نتایج نشان داد که هزینه‌های ورزشی به‌میزان بسیار پایینی نسبت به سایر متغیرهای کنترلی بر تولید ناخالص داخلی اثرگذار می‌باشد؛ این درحالی است که نتایج حاصل از پژوهش ایزدی صادق‌آبادی (۱۳۹۰) که با استفاده از داده‌های تابلویی (پانل) در ارتباط با استان‌های کشور صورت گرفته بود نشان داد که مخارج دولت بر تولید ناخالص داخلی معنادار نبوده است. همچنین، یافته‌های رستم‌زاده (۱۳۹۲) حاکی از این بود که اثر هزینه‌های ورزشی دولت در کوتاه‌مدت و بلندمدت بر تولید ناخالص داخلی معنادار نمی‌باشد و حتی تأثیر منفی نیز بر آن داشته است. زمانی (۱۳۹۰) نیز بیان کرد که مخارج ورزشی دولت در کوتاه‌مدت بر تولید ناخالص داخلی تأثیر می‌گذارد، اما مخارج ورزشی خانوار بر تولید ناخالص داخلی تأثیری ندارد؛ بنابراین، به‌نظر می‌رسد نوع مدل و داده‌های مورد استفاده در پژوهش‌ها و نیز نوع آمار و اطلاعات، از دلایل اصلی این تفاوت‌ها در نتایج بوده باشد. در این‌راستا، ایزدی صادق‌آبادی، مخارج ورزشی خانوارها را از متوسط هزینه‌های خانوارهای شهری در تفریحات و سرگرمی استخراج کرده است و در متغیرهای کنترلی از تورم، سرمایه‌گذاری، جمعیت شاغل استان و مخارج آموزشی استفاده نموده است. همچنین، رستم‌زاده تنها از مخارج دولت در زمینه ورزش بهره برده است. زمانی نیز برای تخمین مدل خود از تولید ناخالص داخلی و اجزای آن که در سایت مرکز آمار موجود می‌باشد استفاده کرده است؛ درحالی که در پژوهش حاضر برای متغیر تولید ناخالص داخلی و اجزای آن (سایر متغیرهای کنترلی)، داده‌های بانک مرکزی مورد استفاده قرار گرفته است. همچنین، در پژوهش حاضر مخارج ورزشی متشکل از دو نوع اطلاعات می‌باشد؛ هزینه‌های ورزشی خانوار (که از داده‌های خام مرکز آمار استخراج گردیده است) و هزینه‌های دولت شامل: بودجه مصرف‌شده در بخش ورزش.

همان‌طور که در نتایج بیان شد، سهم مخارج ورزشی (دولت و خانوار) بر تولید ناخالص داخلی بسیار پایین و اندک است. اما آنچه می‌توان گفت این است که منافع ورزش، بسیار بیشتر از آن چیزی است که تحت آمار و ارقام مورد بررسی قرار می‌گیرد. نکته‌ای که وجود دارد این است که بدون توجه به ساختار نامتوازن صنعت ورزش، نارسایی‌ها و عدم شفافیت‌هایی که عمدتاً از این ساختار نامتوازن نشأت می‌گیرد و نیز بدون توجه به بسیاری از منافع ورزش‌ها که نمی‌توان آن‌ها را به عدد و رقم تبدیل کرد و در محاسبات وارد نمود، بی‌شک، این تفسیر که بگوییم دولت باید سرمایه‌گذاری کمتری را بر ورزش انجام دهد نادرست می‌باشد؛ زیرا، ورزش و فعالیت بدنی می‌تواند اثرات مستقیم و غیرمستقیم و نیز منافع گسترده‌ای را به دنبال داشته باشد که ممکن است قابل اندازه‌گیری نباشند، اما مسلماً وجود

خواهند داشت. درمورد چرایی پایین بودن میزان اثر ورزش بر تولید ناخالص داخلی نیز می توان گفت که از دلایل احتمالی آن در مقوله دولت، بالابودن سهم هزینه های دولت در بخش هایی همچون صنعت و معدن، کشاورزی، حمل و نقل و غیره می باشد که در مقایسه با این موارد، مخارج ورزشی که در بالاترین حد خود در سال (۱۳۹۰)، ۰/۵۷ درصد از تولید ناخالص داخلی را تشکیل داده است بسیار ناچیز می باشد و تنها در سال (۱۳۹۰) با دوبرابر شدن بودجه ورزشی نسبت به سال های گذشته به ۶/۸ درصد از مصرف نهایی دولت رسیده است که توجیه این نتیجه منطقی به نظر می رسد. در مقوله خانوار نیز سهم هزینه های ورزشی خانوار از هزینه های خانوار در سال (۱۳۷۵) در بالاترین حد خود ۰/۱۹ درصد بوده است و این سهم از تولید ناخالص داخلی نیز در بهترین حالت معادل ۰/۳۸ درصد ثبت شده است که از دلایل احتمالی آن می توان به بالابودن سهم هزینه های همچون مسکن و خوراکی ها در سبد هزینه های خانوار، پایین بودن میزان متوسط درآمد سالانه خانوار نسبت به هزینه ها، بالابودن میزان تورم در کشور و عدم مشارکت درصد قابل توجه مردم در فعالیت های ورزشی اشاره کرد. براساس مطالعات انجام شده در کشورهایی که دارای میانگین درآمد بالایی هستند مشاهده می شود که به علت رفاه بیشتر، گرایش مردم به ورزش و تفریحات سالم نیز بیشتر است و در نتیجه، هزینه های ورزشی خانوار بیشتر می باشد (زمانی، ۱۳۹۰، ۱۰۷). علاوه بر این، نتایج مطالعات در زمینه موانع مشارکت در ورزش نیز نشان داد که یکی از عوامل اصلی در عدم مشارکت افراد در ورزش، وضعیت اقتصادی نامناسب آن ها می باشد (میرغفوری؛ صیادی تورانلو و میرفخرالدینی، ۱۳۸۸، ۹۷؛ مؤتمنی؛ همتی و مرادی، ۱۳۹۳، ۱۲۷)؛ بنابراین، بهبود وضعیت اقتصادی خانوار می تواند افزایش مشارکت افراد در ورزش و در نتیجه، افزایش هزینه های ورزشی خانوار را به دنبال داشته باشد. همچنین، در برخی از کشورهای جهان همچون انگلستان و نیوزلند، به دلیل محبوبیت و اهمیت چشمگیر ورزش در بین مردم، حتی رشد هزینه های ورزشی خانوار نسبت به رشد اقتصادی این کشورها بیشتر گزارش شده است (در انگلستان ۷/۳ به ۲/۷ درصد و در نیوزلند ۶/۳ به ۳/۵ درصد)؛ از این رو، به نظر می رسد فرهنگ سازی مناسب و تأکید بیشتر دولت بر مشارکت افراد جامعه در ورزش با هدف تغییر در نگرش افراد نسبت به ورزش، با ابزارهای موجود و در دسترس آن نظیر رسانه های جمعی و سیستم های آموزشی می تواند کشور را به این مهم برساند. علاوه بر این، وجود نگرش مثبت در جوامع پیشرفته نسبت به ورزش بر سرمایه انسانی و اجتماعی تأثیر می گذارد و سبب سرمایه گذاری در امر ورزش به منظور بالابردن سلامت و تندرستی و نیز تأثیر بر افزایش سطح بهره وری در تولید می شود (رستمزاده؛ صادقی، عساری و یآوری، ۱۳۹۳، ۱۸۰)؛ زیرا، در صورت عدم سرمایه گذاری جامعه در امور زیربنایی ورزشی و به ویژه ورزش همگانی، در آینده مجبور خواهد بود هزینه های بیشتری را در بخش

درمانی و ساخت بیمارستان‌ها، آسایشگاه‌ها و کمپ‌های ترک اعتیاد و نیز هزینه‌های جنایی و پلیسی صرف نماید.

منابع

1. Arnaut, J. L. (2006). Independent European sport review. Retrieved from: http://www.independentfootballreview.com/doc/Full_Report_EN.pdf, May 04, 2014.
2. Askarian, F. (2004). Survey the economic situation of Iranian sports industry in years 1377 and 1380 (Relying on estimates GDSP) (Unpublished doctoral dissertation). Tehran University; Faculty of Physical Education and Sport Sciences. (Persian).
3. Askarian, F., & Jafari, A. (2009). Compare the Iranian household sports costs in 1380 to 1385. *Research on Sport Science*, 4(25), 95-104. (Persian).
4. Barghchi, M., Omar, D., & Aman, M. (2009). Cities, Sports facilities developments, and hosting events. *European Journal of Social Sciences*, 10(2), 288-97. (Persian).
5. Barro, R. j. (1997). Determinants of economic growth: A cross-country empirical study. The MIT Press, edition 1, 1(0262522543), 30.
6. Berrett, T., & Reimer, R. (2005). The economic significance of amateur sport in the city of Calgary in 2002. Retrieved from: <http://www.calgary.ca/CSPS/Recreation/Documents/Research-and-development/Economic-final-report.pdf?noredirect=1>, March 23, 2014.
7. Bing, F. (2011). Study on development path of Shandong sports industry from the perspective of low-carbon economy. *Energy Procedia*, 5(2011), 879-83.
8. Bloom, M., Grant, M., & Watt, S. (2005). Strengthening Canada: The socio-economic benefits of sport participation in Canada. The Conference Board of Canada. Insights you can count on. Printed in Canada, 36-39, Incorporated as AERIC Inc. Canada. Retrieved from: http://www.sportmatters.ca/Groups/SMG%20Resources/Reports%20and%20Surveys/_2005-Strengthening%20canada_%20The%20socio%20economic%20benefits%20of%20sport.pdf, 60 pages, October 27, 2013
9. Caruso, R. (2011). Crime and sport participation: Evidence from Italian regions over the period 1997-2003. *The Journal of Socio-Economics*, 40(5), 455-63.
10. Cash, S. W., Duncan, G. E., Beresford, S. A., McTiernan, A., & Patrick, D. L. (2013). Increases in physical activity may affect quality of life differently in men and women: The PACE project. *Qual Life Res*, 22(9), 2381-88.
11. Chan, J. (2010). Economic value of sport (Master dissertation). University of Pretoria.
12. Haan, M., Koning, R. H., & Witteloostuijn, A. V. (2002). Market force in European soccer. Paper Prepared for the Dutch Conference on Market Regulation. Groningen, Department of Economics, 28.
13. Izadi Sadegh Abadi, A. (2011). The relationship between sports expenditures and economic growth in provinces of Iran during 1379-1386 with approach to economic of sport (Master dissertation). Azad University of Khorasgan; Faculty of Economic Sciences. (Persian).
14. Kalashi, M., Hoseyni, S. A., Rajaei, M. H., & Yamini Firooz, M. (2014). Model of human capital and economic effects of sport. 8th International Congress on Physical Education and Sport sciences. Conference Articles Collections. Shahid Beheshti

University International Conference Center. Tehran; Sport Sciences Research Institute of IRAN. (Persian).

15. Kavetsos, G. (2012). National pride: War minus the shooting. *Social Indicators Research*, 106(1), 173-185.

16. Kianmarz, Y., Moharamzadeh, M., Kianmarz, V., & Rashidi, R. (2007). The survey economics status of sports industry in Iran during the year's 1380-1384. 6th International Congress on Physical Education and Sport sciences Conference Articles Collections. Kish University. Kish; Sport Sciences Research Institute of IRAN. 3. (Persian).

17. Laaksonen, M., Piha, K., Martikainen, P., & Rahkonen, O. (2009). Healthrelated behaviours and sickness absence from work. *J Occup Environ Med*, 66(12), 840-7.

18. Lee, I., Shiroma, E. J., Lobelo, F., Puska, P., Blair, S. N., & Katzmarzyk, P. T. (2012). For the Lancet Physical Activity Serie Working Group. Effect of physical inactivity on major non-communicable diseases worldwide: An analysis of burden of disease and life expectancy. *The Lancet*, 380(9838): 219-29.

19. Malek-Akhlagh, E., Hosseini, S. S., Seddigh, S., & Ashkani, A. (2013). Sport economy or economic sport. *International Journal of Sport Studies*, 3(3), 299-307. (Persian).

20. Mello, L. R. (2002). Public finance, government spending and economic growth the case of local government in Brazil. *Applied Economics*, 34(15), 1871-83.

21. Mirghafoori, S. H., Sayyadi Touranlou, H., & Mirfakhreddini, S. H. (2009). The analysis of factors affecting women's participation in sport (female students of Yazd University). *Journal of Sport Management*, 1(1), 83-100. (Persian).

22. Motameni, A. R., Hemati, A., & Moradi, H. (2014). Identifying and prioritizing the barriers for women's sports activities. *Sport Management Studies*, 24(6), 111-30. (Persian).

23. Nademin, M. E., Napolitano, M. A., Xanthopoulos, M. S., Fava, J. L., Richardson, E., & Marcus, B. (2010). Smoking cessation in college-aged women: A qualitative analysis of factors important to this population. *Addiction Research and Theory*, 18(6), 649-66.

24. Cull, N J., (2009). *Public diplomacy: Lessons from the Past*. Figueroa Press, Los Angeles. First Edition. P 28.

25. Rostamzadeh, P. (2013). The effect of sport government spending on economic growth and development in Iran (Unpublished doctoral dissertation). Tarbiat Modarres University; Faculty of Economic sciences. (Persian).

26. Rostamzadeh, P., Sadeghi, H., Asari, A., & Yavari, K. (2014). The effect of government investment in sports on economic growth in Iran. *The Economic Research (Scientific Research Quarterly)*, 14(4), 177-210. (Persian).

27. Sport Industry Research Centre. (2007). the economic importance of sport in Scotland 2004 sportscotland's Research Digest, 95, 1-5. fom: <http://www.sportscotland.org.uk/Documents/Resources/TheEconomicImportanceofSportinScotland2004.doc>, May 02, 2014.

28. The Washington Economics Group, Inc. (2005). The economic impact of sports and recreation activities in Florida. Coral Gables, Prepared for the Florida Sports Foundation, Inc, 3. Retrieved from: <http://www.scribd.com/doc/92104394/The-Economic-Impact-of-Sports-Recreation-Activities-in-Florida#scribd>, January 02, 2014.

29. Zamani, M. (2011). The impact of sport expenditures on gross domestic product in Iran (master dissertation). Shomal University; Faculty of Physical Education. (Persian).

30. Zamani, M., Hoseyni, S. A., & Rajaei, M. H. (2012). The impact of sport expenditures on gross domestic product in Iran. *Journal of sport management*, 4(15), 143-56. (Persian).

استناد به مقاله

کلاشی، مازیار، حسینی، سید عماد، و رجایی، محمد هادی. (۱۳۹۵). اثر مخارج ورزشی دولت و خانوار بر تولید ناخالص داخلی در ایران. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۸(۳۸)، ۸۲-۱۶۵.

Kalashi, M., Hoseini, S.E., & Rajaei, M.H. (2016). The Effect of Government and Households Sports Expenditure to Gross Domestic Product in Iran. *Sport Management Studies*. 8 (38): 165-82. (Persian)

The Effect of Government and Households Sports Expenditure to Gross Domestic Product in Iran

M. Kalashi¹, S. A. Hoseini^{2, 3}, M. H. Rajaei³

1. M.Sc, Shahid Beheshti University *
2. Assistant Professor, Shahid Beheshti University
3. Assistant Professor, University of Shomal

Received Date: 2015/04/15

Accepted Date: 2015/08/26

Abstract

Different research studies indicate that the sport can affect in different ways on economy and have significant role to the growth and development of economies. One of the positive effects of sport is the impact on gross domestic product, therefore the purpose of the present study was investigating the effect of government and household sport's expenditure to gross domestic product Iran, during the years 1984-2012. Econometrics method and model of ordinary least squares (OLS) and Eviews software (8) are used, and required information have been collected from the Management and Planning Organization, Ministry of Youth and Sports, the Central Bank of Iran. The results showed a significant positive effect on household spending and government exercise coefficient (0.028765) on Gross Domestic Product (GDP), whereas considering logarithmic nature of the model, this result means that one percent increase in the cost of government and households, assuming fixing other control variables, is equal to 0/029percentage increase in GDP.

Keywords: Sports Economics, Sports Spending, Gross Domestic Product, Economic Impact of Sport

* Corresponding Author

Email:Kalashi.maziyar@gmail.com